

5HD408

Rozdělení Evropy a světa: W. Churchill

Materiál je doplňkovou didaktickou pomůckou k handoutu na dané téma. Je určen pro studijní a výukové účely, především k diskuzi v rámci semináře.

EVROPSKÁ UNIE
Evropské strukturální a investiční fondy
Operační program Výzkum, vývoj a vzdělávání

MŠMT
MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

Opora míru: Winston Churchill 5. března 1946

Projev přednesený ve Westminsterské koleji ve Fultonu 5. března 1946

Jsem rád, že jsem dnes odpoledne přišel do Westminsterské koleje a cítím se polichocen vaším úmyslem udělit mi čestný doktorát. Jméno „Westminster“ mi zní jaksi povědomě. Zřejmě jsem je už někde slyšel. A vskutku právě ve Westminsteru jsem získal značnou část svých znalostí politiky, dialektiky, rétoriky a několika dalších oborů. Ve skutečnosti jsme byli, já i vy, vychováni ve stejných, podobných, nebo v každém případě přinejmenším spřízněných zařízeních.

Pro soukromou osobu je rovněž poctou, jaká snad nemá obdoby, být představen akademickému shromáždění prezidentem Spojených

států. Prezident, na jehož bedra doléhají těžká břemena, povinnosti a odpovědnost, které sice nevyhledává, ale jimiž se ani nevyhýbá, urazil tisíc mil, aby svou přítomností dodal našemu dnešnímu shromáždění důstojnosti a váhy a mně osobně umožnil, abych se obrátil s projevem na váš spřízněný národ právě tak jako na mé krajany za oceánem a možná i na lidi v některých dalších zemích. Prezident vám řekl, že si přeje stejně jako vy, jak alespoň doufám, aby se mi dostalo neomezené svobody vyslovit v těchto dobách plných obav a zmatků otevřeně a pravdivě své mínění. Této svobody zcela určitě využiji, navíc s pocitem, že na ni mám o to větší právo, že se mi všechny soukromé ambice, jež jsem míval v mládí, vyplnily bohatěji, než jsem si dokázal představit

i v těch nejbujnějších snech. Dovolte však, aby dal jasně najevo, že nemám žádné oficiální poslání ani úřední postavení, a mluvím tedy pouze a jenom za sebe. Je zde přítomno jen to, co sami vidíte.

Proto si na základě celoživotní zkušenosti mohu dovolit zamyšlení nad problémy, které na nás doléhají těsně po naprostém vítězství našich zbraní, a zároveň se pokusím ze všech svých sil zaručit, že všechno, čeho jsme dosáhli za cenu takových obětí a takového utrpení, zůstane zachováno pro budoucí slávu a bezpečnost lidstva.

Spojen státy v této chvíli stojí na vrcholu světové moci. Je to pro americkou demokracii slavnostní okamžik. Neboť s mocenským primátem jde ruku v ruce i odpovědnost vůči budoucnosti, jež probouzí

hrůzu. Rozhlédneme-li se kolem sebe, určitě nepocítujeme jen spokojenost ze splnění povinnosti, ale i obavy, zda jsme nedosáhli méně, než jsme mohli. A dnes se nám naskýtá jasná a lákavá příležitost, jíž se mohou chopit obě naše země. Odmítnout ji, přejít ji nevšímavě nebo ji promarnit, by znamenalo na dlouho na sebe přivolat všemožné výčitky. Je nezbytné, aby se v míru stejně jako za války vystupování anglosaských národů řídilo stálostí ducha, vytrvalostí na cestě k vytčenému cíli a vznešenou prostotou rozhodnutí. Musíme dokázat, že tváří v tvář těmto náročným požadavkům obстоjíme, a jsem přesvědčen, že to dokážeme.

Řeší-li američtí vojenští představitelé nějakou vážnou situaci,

Obvykle opatří svou směrnici nadpisem, „celková strategická koncepce“. Je to moudré, poněvadž to vede k jasnému myšlení. Jaká je tedy dnešní celková strategická koncepce, jíž bychom se měli řídit? Nejde o nic menšího než o bezpečnost a blahobyt, svobodu a pokrok všech domovů a rodin všech mužů a žen ve všech zemích. A přitom hovořím především o spoustě prostých domků a činžovních bytů, v nichž se námezdně pracující uprostřed životních starostí a obtíží snaží uchránit své ženy a děti před strádáním a vychovávat rodiny v bázni boží nebo v duchu mravních principů, které části hrají závažnou roli.

Aby tyto nespočetné domovy mohly žít v bezpečí, musí být

Chráněny před dvěma mocnými bandity – Válkou a Tyranií. Všichni víme, jak strašně bývá rozvrácen život prostých rodin, když kletba války dolehne na živitele i na ty, pro něž pracuje a o jejichž blaho usiluje. Dnes nám do očí bije strašné zpusťování Evropy i s její celou zašlou slávou stejně jako zničení velké části Asie. Když plány zlých lidí nebo agresivní choutky mocných států zničí na rozsáhlých územích strukturu civilizované společnosti, musí prostí lidé čelit obtížím, s nimiž si nedokáží poradit. Pro ně je všechno rozvráceni, rozbito, ne-li přímo rozdrceno na prach.

Když tu stojím v dnešním klidném odpoledni, s hrůzou se děsím

pouhé představy toho, co se právě děje miliónům lidí a co se ještě stane v této době, kdy Zemí obchází hlad. Nikdo nedokáže vyčíslit, co to znamená, když se řekne „neodhadnutelní množství lidského utrpení“. Naším nejnaléhavějším úkolem a naší nejvyšší povinností je chránit domovy prostých lidí před hrůzami a strádáním další války. V tom se všichni shodujeme.

Naší američtí vojenští kolegové po stanovení „celkové strategické koncepce“ a vyčíslení dostupných zdrojů vždy podniknou další krok – stanoví si metodu postupu. I v tom existuje dalekosáhlá shoda. Byla již vytvořena celosvětová organizace, jejímž prvořadým úkolem je

zabránit válce. OSN, nástupkyně Společnosti národů, rozhodujícím způsobem posílená členstvím Spojených států a vším, co z toho vyplývá, už začala působit. Musíme zajistit, aby její činnost přinášela výsledky, aby se stala skutečností a nezůstala jen humbukem, proměnila se v sílu schopnou jednat, a nezabředla do pouhého žvanění, aby se stala skutečným chrámem míru, v němž budou jednoho dne zavěšeny odložené válečné štíty mnoha národů, a nezměnila se toliko v kohoutí arénu u paty babylonské věže. Než však odhodíme pevné ozbrojený záruky vlastní sebezáchovy, musíme mít jistotu, že náš chrám nebyl postaven na písku nebo močálu, ale na pevné skále. Každý, kdo nezavírá oči před skutečností, vidí, že naše cesta bude nejen obtížná, ale i

dlouhá, avšak budeme-li vytrvale spolupracovat jako v obou světových válkách – i když bohužel ne mezi nimi – nepochybuji, že společného cíle nakonec dosáhneme.

Chci však předložit přesný a praktický návrh, jak postupovat v praxi. Lze ustavit vyšší i nižší soudy, ale ty nemohou fungovat bez šerifů a strážníků. Organizace Spojených národů tedy musí okamžitě začít vytvářet mezinárodní ozbrojené síly. V takovéto záležitosti můžeme postupovat pouze krok za krokem, ale musíme začít ihned. Navrhuji obrátit se na všechny mocnosti a státy, aby pro službu této světové organizaci vyčlenily určitý počet svých leteckých perutí. Tyto perutě by

Byly vycvičeny a připraveny ve vlastních zemích, ale přesunovaly by se podle principu rotace z jedné země do druhé. Jejich příslušníci by nosili stejnokroj své vlasti, ale měli by odlišná označení. Nebyli by nasazováni proti vlastní zemi, ale ve všech ostatních ohledech by byli podřízeni světové organizaci. Zpočátku by tyto jednotky mohly být formovány v menším měřítku a s rostoucí důvěrou by se jejich stavy mohly zvyšovat. Chtěl jsem, aby byly vytvořeny už po první světové válce, a jsem přesvědčen, že nyní mohou neprodleně vzniknout.

Bylo by však nicméně nesprávné a neprozíravé svěřit utajené informace a zkušenosti, které jsou nyní společně známy Spojeným

Státům, Velké Británii a Kanadě, světové organizaci, jež je dosud v plenkách. Bylo by trestuhodným šílenstvím předhodit je jen tak na pospas dnešnímu rozvrácenému a nejednotnému světu. Žádného člověka nikde na světě neruší ze spaní vědomí, že tyto informace, metody i suroviny umožňující jejich praktické využití jsou v tuto chvíli soustředěny do značné míry v amerických rukou. Nevěřím, že bychom všichni klidně spali tak klidně, kdyby se situace vyvinula obráceně a nějaký komunistický nebo neofašistický stát si prozatím uchoval monopol na tyti strašlivé prostředky, Už pouhý strach z nich by mohl být snadno využit k vnucení totalitních systémů svobodnému demokratickému světu s důsledky, jaké se vymykají lidské

představivosti. Bůh to nedopustil a my jsme získali alespoň chvílku oddechu, abychom si udělali doma pořádek dřív, než tomuto nebezpečí budeme muset čelit, a i potom, věnujeme-li té věci veškeré úsilí, abychom měli mít tak mohutnou převahu, abychom byli schopni nasadit takové odstrašující prostředky, že by se je neodvážili nasadit ani vyhrožovat jejich nasazením jiní. V konečné instanci, až základní spřízněnost všech lidí bude doopravdy vtělena a vyjádřena v nějaké světové organizaci disponující i všemi nezbytnými praktickými zárukami své účinnosti, ony mocnosti přirozeně budou do této světové organizace přijaty.

A teď přejdu k druhému nebezpečí, jímž zmínění dva bandité

ohrožující příbytky, domovy a prosté lidi – totiž j tyranii. Nesmíme zůstat slepé ke skutečnosti, že svobody, kterým se těší jednotliví občané v celém Britském společenství, neplatí ve značném množství zemí, z nichž některé disponují velkou mocí. V těchto státech je prostým lidem vnucována kontrola, uskutečňovaná nejrůznějšími formami všemocného policejního státu. Státní moc je bez jakýchkoli zábran uplatňována diktátory nebo jednotlivými oligarchiemi, působícími prostřednictvím privilegované strany a politické policie. V této chvíli, kdy existuje tolik potíží, není naší povinností zasahovat silou do vnitřních záležitostí zemí, které jsme za války nedobyli, Ale nikdy nesmíme přestat nebojácně hlásat vznešené principy svobody a

lidských práv, jež jsou společným dědictvím anglosaského světa a které prostřednictvím Magny charty, Listiny svobod, zákona Habeas corpus, porotního řízení a anglického zvykového práva našly nejslavnější výraz v americkém Prohlášení nezávislosti.

To vše znamená, že lidé v každé zemi mají právo a měli by mít i možnost změnit ústavním aktem, svobodnými, ničím neomezovanými tajnými volbami povahu nebo formu vlády, jíž podléhají, že by měla vládnout svoboda projevu a myšlení, že by soudy nezávislé na výkonné moci a nepředpojaté vůči žádné straně měly uplatňovat zákony, jimž se dostalo co nejširšího souhlasu naprosté většiny nebo které byly posvěceny časem a zvykem. Toto jsou základní projevy svobody, které by měly být uplatňovány v každém, i v tom nejprostším lidském obydlí. Toto je poselství, jež britský a americký lid posílá světu. Hlásejme tedy, co uplatňujeme v praxi, uplatňujme

v praxi, co hlásáme.

Pojmenoval jsme už dvě velká nebezpečí ohrožující lidské domovy – válku a tyranii. Ještě jsem však nepromluvil o bídě a strádání, které jsou v mnoha případech mnohem naléhavější příčinou úzkosti. Ale zažehnáme-li nebezpečí války a tyranie, nemůže být pochyb tom, že věda a spolupráce během několika příštích let dokáží dát světu, který v dalších několika desetiletích určitě vyvodí poučení ze všeho, čemu se naučil v tvrdé škole války, praktickou podobu materiálního blahobytu, jenž bude větší než vše, co lidstvo dosud zažilo. Ano, v této trpké chvíli, kdy nám došel dech, toneme v hladu a utrpení, v nichž doznívá náš

úžasný zápas, ale to vše pomine, a kéž by to bylo brzy a kéž by nic na světě kromě lidské hlouposti a podlidského zločinu nezabraňovalo národům v příchodu a užívání věku hojnosti, Často cituji slova, která jsem se před padesáti lety naučil od velkého irsko-amerického řečníka a svého osobního přítele pana Bourkea Cockrana: „Je dost všeho pro všechny. Země je štědrá matka – poskytne bohatou hojnost potravy všem svým dětem, budou-li obdělávat její půdu v míru a spravedlnosti.“. Mám pocit, že až potud se naprosto shodneme.

Zatímco se pořád držím metody hledání naší celkové strategické koncepce, dostávám se teď konečně k podstatě toho, co jsem vám

vlastně přijel říci. Ani jistých záruk proti vypuknutí války, ani trvalého vzestupu světové organizace nedosáhneme bez toho, co nazývám bratrským svazkem anglosaských národů. To znamená zvláštních vztahů mezi Britským společenstvím a impériem a Spojenými státy. Teď není čas na obecné úvahy a já se vynasnažím být co nejpřesnější. Bratrský svazek vyžaduje nejen prohlubující se přátelství a vzájemné porozumění mezi našimi rozsáhlými, leč spřízněnými společenskými systémy, ale i udržování těsných vztahů mezi našimi vojenskými poradci, což se projeví ve společném rozboru potenciálních nebezpečí, v podobnosti výzbroje a výcvikových předpisů i ve výměně důstojníků a posluchačů vojenských technických akademií. Ruku v ruce s tím by mělo jít i

budoucí společné využívání nynějších zařízení a námořních i leteckých základen rozmístěných po celém světě pro zajištění bezpečnosti obou našich zemí. Tím by se zřejmě zdvojnásobila pohyblivost amerického námořnictva i letectva. Pohyblivost sil Britského impéria by se podstatně zvýšila a toto opatření by za předpokladu, že se svět uklidní, mohlo vést ke značným finančním úsporám. Dnes už společně využíváme řady ostrovů a v blízké budoucnosti by mohly být svěřeny do společné správy další.

Spojené státy už uzavřely stálou obrannou smlouvu s Kanadským dominiem, které je věrně oddáno Britskému společenství a impériu.

Tato smlouva je účinnější než mnohé z těch, jež kdy byly uzavřeny v rámci oficiálních aliancí. Tento princip by měl být rozšířen na celé Britské společenství s plnou reciprocitou. Takto a jedině takto si zajistíme vlastní bezpečnost, ať se stane cokoli, a budeme se moci společně zasazovat ve prospěch vznešených a prostých principů, jež jsou nám tak drahé, aniž bychom komukoli způsobili něco zlého. Nakonec se třeba dočkáme – a já osobně mám pocit, že tomu tak opravdu bude – uplatnění principu společného občanství, ale to ponechme raději osudu, jehož prodlouženou ruku mnozí z nás už dnes zřetelně vidí.

Musíme však sami sobě položit zásadní otázku: nebyly by zvláštní

Vztahy mezi Spojenými státy a Britským společenstvím v rozporu s naší svrchovanou věrností dnešní světové organizaci? Odpovídám, že by to naopak pravděpodobně byl jediný prostředek, který by této organizaci umožnil dosáhnout postavení a síly, jaké jí náleží. Mezi USA a Kanadou už existují zvláštní vztahy, o nichž jsem se právě zmínil, a rovněž existují zvláštní vztahy mezi USA a jihoamerickými republikami. My Britové máme dvacetiletou smlouvu o spolupráci a vzájemné pomoci se sovětským Ruskem. Souhlasím s britským ministrem zahraničí panem Bevinem, že pokud jde o nás, smlouva může platit třeba padesát let. Nejde nám o nic jiného než o vzájemnou pomoc a spolupráci. Britové udržují od roku 1384 nepřetržité spojenectví s Portugalskem, které

přineslo v kritických okamžicích minulé války užitečné výsledky. Žádný z těchto svazků není v rozporu se všeobecným zájmem celosvětové dohody nebo světové organizace; všechny jim právě naopak mohou velmi pomoci. „V domě mého otce je mnoho příbytků.“ Zvláštní vztahy mezi členy Spojených národů, které nejsou agresivně zaměřeny proti jiné zemi a neskrývají úmysly neslučitelní s Chartou OSN, nejen že nejsou škodlivé, ale jsou naopak prospěšné a – jak pevně věřím – nepostradatelné.

Už jsem se zmínil o chrámu míru. Tento chrám musí postavit dělníci ze všech zemí. Znají-li se tito dva dělníci dobře a jsou staří přátelé, jsou-li jejich rodiny navzájem spřízněny a mají-li „víru v cíle toho druhého, naději

v budoucnost a snášejí-li jeho nedostatky s pochopením“ . Abych citoval slova, která jsem si u vás nedávno přečetl –, proč by nemohli pracovat na společném díle jako přátelé a partneři? Proč by se nemohli navzájem dělit o nástroje, a tím zvyšovat společný výkon? Ve skutečnosti to učinit musí, protože jinak by chrám nebyl postaven nebo by se mohl ještě během stavby zřítit, a tím by se prokázalo, že jsme všichni nepoučitelní, a všichni bychom se museli vrátit zpět do školy války, která by tentokrát byla nesrovnatelně tvrdší než ta, z níž jsme právě vyšli. Temné věky mohou přijít zpět, doba kamenná se může vrátit na zářivých křídlech vědy a to, co by dnes mohlo být lidstvu přívalem nezměrného materiálního požehnání, může klidně způsobit

jeho dokonalou zkázu. Mějte se na pozoru, varuji vás – možná že nezbývá příliš mnoho času! Nedopustíme, aby události vzaly takový obrat, že by se vyvíjely nekontrolovatelně tak dlouho, až by bylo pozdě. Má-li být vytvořen bratrský svazek, o jakém jsem mluvil, plný síly a bezpečnosti, již obě naše země mohou získat, postarejme se o to, aby tato skvělá skutečnost byla oznámena světu a sehrála svou roli při zabezpečování a upevnění základů míru. Cesta moudrosti existuje. Prevence je lepší než léčba.

Na místě teprve nedávno ozářená spojeneckými vítězstvími dopadl stín. Nikdo neví, jaké jsou v této chvíli bezprostřední úmysly

Sovětského Ruska a komunistické mezinárodní organizace a jaké meze mají – pokud vůbec nějaké mají – jejich expanzivní a proselytické sklony. Mám hluboký obdiv a velkou úctu k hrdinnému ruskému lidu a svému příteli z dob války maršálu Stalinovi. V Británii – a jsem přesvědčen, že i u vás – se na každém kroku projevuje hluboké pochopení a dobrá vůle vůči všem národům Ruska spolu s pevným rozhodnutím vytrvat navzdory mnohým neshodám a neúspěchům ve vytváření trvalých přátelských vztahů. Chápeme, že si Rusové potřebují zabezpečit západní hranice odstraněním všech možností německé agrese. Víťáme Rusko mezi vedoucí národy světa na místě, jaké mu právem náleží. Víťáme jeho vlajku na světových mořích. A nade vše

Vítáme trvalé, časté a rozvíjející se styky mezi ruskými a našimi lidmi z obou stran Atlantiku. Je však mou povinností, neboť jsem si jist, že si přejete, abych vás seznámil s fakty, jak je skutečně vidím, předložit vám některé skutečnosti o nynější situaci v Evropě.

Od Štětína na Baltu po Terst na Jadranu byla napříč celým kontinentem spuštěna železná opona. Ta touto linií leží všechna hlavní města starých států střední a východní Evropy. Varšava, Berlín, Praha, Vídeň, Budapešť, Bělehrad, Bukurešť a Sofie, všechna tato proslulá hlavní města i s obyvatelstvem, jejich zemí se ocitla v oblasti, kterou musím nazvat sovětskou sférou, a všechna jsou vystavena nejen té či

Oné formě sovětského vlivu, ale i vysoké a v mnoha případech rostoucí míře ovládnutí z Moskvy. Jediné Athény, – tedy Řecko se vší svou nehynoucí slávou – mohou svobodně rozhodnout o vlastní budoucnosti ve volbách konaných pod dohledem britských,, amerických a francouzských pozorovatelů. Polské vládě ovládané Ruskem se dostalo povzbuzení, aby si neoprávněně zmocnila rozsáhlých německých území a právě probíhá masové vyhánění Němců, jehož hrozivý rozsah si nikdo dosud nedokázal ani představit. Komunistické strany, které v těchto východoevropských zemích byly velice malé, získaly postavení a moc zdaleka přesahující počet jejich členů, a všechny se ze všech sil snaží prosadit totalitní vládu. Téměř ve všech případech byl nastolen

Policejní stát a prozatím nikde, s výjimkou Československa, neexistuje skutečná demokracie.

Turecko i Persie jsou hluboce znepokojeny a zneklidněny požadavky, jaké jsou na ně kladeny, i tlakem, který na ně vyvíjí moskevská vláda. Rusové se ve svém okupačním pásmu v Berlíně právě pokoušejí vytvořit jakousi komunistickou stranu tím, že skupinám německých levicových předáků udělují zvláštní výhody, Po skončení bojů loni v červnu se americká a britská vojska v souladu s předešlými dohodami stáhla na některých místech až o sto padesát mil na frontě dlouhé téměř čtyři sta mil, aby náš ruský spojenec mohl toto rozsáhlé území, které předtím dobyly západní demokracie, okupovat.

Jestliže se sovětská vláda nyní pokouší o své újmě vytvořit na svém obsazeném území prokomunistické Německo, způsobí tím nové vážné potíže v britském a americkém pásmu a poražené Německo si bude moci vybrat jako v dražbě mezi Sověty a západními demokraciemi. Ať z těchto skutečností – a skutečnosti to opravdu jsou – vyvodíme jakékoli závěry, tohle rozhodně nebude osvobozená Evropa, za kterou jsme bojovali. A také to nebude Evropa uspořádaná tak, aby v ní mohl nastat trvalý mír.

Světová bezpečnost vyžaduje novou jednotu Evropy, z níž nesmí být trvale vylučován žádný národ. Vždyť právě z konfliktů mocných starších národů Evropy vznikly světové války, které jsme zažili na vlastní kůži, i všechny ostatní války vedené v minulosti. Dvakrát za svého života

Jsme byli svědky toho, jak byly Spojené státy proti své vůli a navzdory svým tradicím i argumentům, jejichž pádnost nelze nepochopit, zataženy neodolatelnými silami do těchto válek, aby zajistily spravedlivé věci vítězství, jehož však bylo dosaženo teprve za cenu strašlivého krveprolití a zpusťování. Dvakrát musely Spojené státy vyslat několik miliónů mladých mužů do války za Atlantik, ale dnes si válka může mezi svítáním a soumrakem najít kterýkoli národ, ať sídlí kdekoli. Rozhodně bychom se měli vědomě zasazovat ve prospěch mírového uspořádání Evropy v rámci Spojených národů a v souladu s jejich Chartou. Jsem přesvědčen, že je ti otevřená politická záležitost nesmírného významu.

V železné oponě, která se táhne napříč Evropou, vidíme další důvody k obavám. V Itálii je vliv komunistické strany značně omezen tím, že je tato strana nucena podporovat požadavky, jež komunisty vyškolený maršál Tito vznáší na bývalá italská území na severním konci Jaderského moře. Přesto budoucnost Itálie zůstává na vážkách. A nikdo si nedovede představit obnovenou Evropu bez silné Francie. Po celou dobu svého veřejného působení jsem usiloval o silnou Francii a nikdy, ani v nejhorších chvílích, jsem nepřestal věřit v její budoucnost. Nepřestávám v ni věřit ani teď. Avšak v celé řadě zemí, vzdálených od ruských hranic a rozestých po celém světě, se utvořily komunistické páté kolony, a ty působí v naprosté jednotě a slepé poslušnosti podle

Pokynů, jež dostávají z komunistického ústředí. Všude s výjimkou Britského společenství a Spojených států, kde se komunismus dosud nachází v plenkách, představují komunistické strany nebo páté kolony vzrůstající nebezpečí a ohrožení pro křesťanskou civilizaci. Je zlověstné, že o takových skutečnostech musí někdo hovořit hned vzápětí po vítězství vybojovaném pro věc svobody a demokracie v tak skvělém bojovém přátelství ale bylo by zároveň krajně nerozvážné, kdybychom těmto faktorům nepohlédli do tváře, dokud ještě zbývá čas.

Obavy vzbuzuje i pohled na Dálný východ, především na Mandžusko. Dohoda uzavřená v Jaltě, na níž jsem se podílel, byla krajně příznivá sovětskému Rusku, ale byla podepsána v době, kdy nikdo nemohl vyloučit, že válka s Německem se protáhne až do léta nebo

podzimu 1945, a kdy se předpokládalo, že válka s Japonskem bude trvat ještě osmnáct měsíců po porážce Německa. Vy jste však tak dobře informováni o situaci na Dálném východě a jste tak oddanými přáteli Číny, že se o tamní situaci nemusím dále šířit.

Považuji za svou povinnost podat obraz stínu, který dopadá – na Východě stejně jako na Západě – na celý svět. Byl jsem vysoce postaveným ministrem a blízkým přítelem pana Lloyd-George, který vedl britskou delegaci na versailleské konferenci. Osobně jsem nesouhlasil s mnoha věcmi, které se tam staly, ale v paměti mi přesto zůstal velice silný dojem z tehdejší situace, kterou musím, ač nerad

považovat za přímý protiklad toho, co se děje dnes. Tehdy převládala nesmírná naděje a bezmezná důvěra, že s válkami je konec a Společnost národů se stane všemocnou. V dnešním rozvráceném světě tutéž důvěru, ba ani tytéž naděje nepociťuji.

Naproti tomu však odmítám představu, že nová válka je nevyhnutelná, o to více, že bezprostředně hrozí. A právě pro tuto jistotu, že náš osud stále ještě spočívá v našich vlastních rukou a že máme sílu zachránit vlastní budoucnost, pociťuji povinnost pozvednout svůj hlas právě teď, když k tomu mám možnost a příležitost. Nevěřím, že Sovětský svaz touží po válce. Touží jen po plodech války a po

neomezeném šíření vlastní moci a ideologie. Ale my se tu dnes musíme zamyslet nad trvalým vyloučením možnosti války a vytvořením podmínek, v nichž by byla ve všech zemích co nejdříve zavedena svoboda a demokracie. Potíží a nebezpečí se nezbavíme tím, že před nimi budeme zavírat oči. Nebudou odstraněny pouhým čekáním na to, co se stane, a také je neodstraní politika appeasementu. Potřebujeme především určité uspořádání poměrů, a čím déle je budeme odkládat, tím těžší bude jeho dosažení a hrozící nebezpečí jen dále poroste.

Na základě toho, co jsem za války spatřil u našich ruských přátel i u spojenců, jsem přesvědčen, že nic neobdivují tolik jako sílu a k ničemu

nechovají menší úctu než k slabosti, především vojenské. Z tohoto důvodu stará politika mocenské rovnováhy ztratila své oprávnění. Nemůžeme si dovolit, máme-li k tomu potřebné prostředky, pohybovat se v mezích nepatrné převahy, a tím se vystavovat možnosti, že by někdo mohl podlehnout pokušení a pokusit se o vzájemné změření sil. Semknou-li se západní demokracie na základě přísného dodržování principů Charty Spojených národů, získají nesmírný vliv na jejich prosazování a nikdo si na ně zřejmě nic nedovolí. Jestliže však nebudou jednotné nebo nesplní svou povinnost a tyto rozhodující roky nevyužijí, pak nás všechny zřejmě čeká katastrofa.

V nedávné době jsem viděl, jak se tohle všechno blíží, a nahlas jsem varoval své krajany i svět, ale nikdo mě neposlouchal. Až do roku 1933 a dokonce i 1935 mohlo být Německo před strašným osudem, jaký je čekal, zachráněno a my všichni jsme mohli zůstat ušetřeni hrůz, do nichž Hitler lidstvo strhl. V dějinách ještě nebylo války, které by bývalo šlo zabránit snadněji včasným zákrokem než té, jež právě zničila tak obrovské části celé zeměkoule. Věřím, že se jí dalo zamezit bez jediného výstřelu a Německo by dnes mohlo být mocnou, prosperující a všeobecně váženou zemí. Ale nikdo nedbal varování, a tak jsme byli jeden po druhém postupně vtaženi do strašného víru událostí. Za žádnou cenu nesmíme dopustit, aby se totéž znovu opakovalo. A toho

Ize nyní, v roce 1946, dosáhnout pouze upřímným a povšechným dorozuměním s Ruskem pod záštitou všeobecné autority OSN a udržováním tohoto upřímného dorozuměná v průběhu mnoha mírových let prostřednictvím tohoto nástroje světové politiky, podporovaného veškerou mocí anglosaského světa a všech jeho spojenců. A právě toto řešení vám se vší úctou nabízím ve svém projevu, který jsem nazval „Opora míru“.

Nikdo by neměl podceňovat moc, jakou si stále uchovává Britské společenství a impérium. Že se čtyřicet šest miliónů obyvatel našeho ostrova potýká s potížemi v zásobování potravinami, z nichž i za války dokáží vyprodukovat pouhou polovinu, nebi že máme po šesti letech horečného

Válečného úsilí potíže s obnovou průmysloví výroby a vývozu, neznamená, že tati temná léta strádání nepřekonáme stejně, jako jsme přežili slavné roky utrpení, nebo že za padesát let nebude možno spatřit sedmdesát nebo osmdesát miliónů Britů, rozesetých po celém světě a sjednocených k obraně našich tradic, našeho způsobu života a světových záležitostí, které jste vy stejně jako my přijali za své. Spojí-li se obyvatelstvo anglosaských dominií s obyvateli Spojených států se vším, co taková spolupráce s sebou přináší ve vzduchu, na moři, po celé Zemi i ve vědě, průmyslu a morální síle, nedojde k žádnému nebezpečnému vychýlení světové rovnováhy, které by se mohlo stát pokušením pro něčí ambice nebo dobrodružné sklony. Naopak získáme

rozhodující záruku bezpečnosti. Budeme-li se neochvějně řídit Chartou OSN a budeme-li vystupovat s vědomím klidné a střízlivé síly, která netouží po cizím území ani bohatství a nepokouší se svévolně ovládat lidské myšlení, spojí-li se všechny britské materiální i morální síly a přesvědčení s vašimi v bratrském svazku, cesty k budoucnosti zůstanou volné nejen pro nás, ale pro všechny, a nejen dnes, ale i po všechna příští staletí.

Pramen: CHURCHILL , Winston W., Druhá světová válka, VI. díl, Praha 2015, str. 645-655.

EVROPSKÁ UNIE
Evropské strukturální a investiční fondy
Operační program Výzkum, vývoj a vzdělávání

Toto dílo podléhá licenci Creative Commons
Uveďte původ – Zachovejte licenci 4.0 Mezinárodní.

